

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

Список використаних джерел:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.
2. Локшина О. І. Модернізація змісту загальної освіти: тенденції та перспективи. Педагогіка і психологія. 2002. № 1. С. 57–64.
3. Пехота О. М. Інноваційні технології навчання: сутність та класифікація. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2007. № 3. С. 136–142.
4. De Bono E. Six thinking hats. Boston: Little, Brown, 1985. 240 p.
5. Guilford J. P. The nature of human intelligence. New York: McGraw-Hill, 1967. 538 p.
6. Renzulli J. S. The schoolwide enrichment model: A comprehensive plan for educational excellence. Mansfield Center: Creative Learning Press, 1997. 256 p.

ГУМЕНЮК Ярослав Олександрович

РОЛЬ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ В КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

У сучасному освітньому процесі, де акцент часто робиться на засвоєнні великого обсягу інформації та відтворенні вже відомих фактів, нерідко недооцінюється важливість розвитку креативності, особливо в контексті вивчення фундаментальних дисциплін. Може здаватися, що такі предмети, як математика, фізика, хімія чи біологія, з їхніми чіткими законами, формулами та усталеними теоріями, не залишають простору для творчості. Проте, насправді, саме розвиток креативного мислення відіграє ключову роль у глибокому розумінні цих дисциплін, стимулює науковий прогрес та готує майбутніх фахівців до розв'язання складних, нетипових завдань.

Що ж означає креативність у контексті вивчення фундаментальних наук? Це не лише здатність генерувати оригінальні ідеї, хоча це, безумовно, важливий аспект. Креативність у цьому випадку включає в себе:

- * Здатність бачити проблему з різних точок зору: Замість того, щоб сприймати інформацію як догму, креативний підхід заохочує студентів ставити запитання, сумніватися в очевидному та шукати альтернативні інтерпретації.

- * Встановлення неочікуваних зв'язків: Фундаментальні науки часто здаються розрізненими наборами фактів та принципів. Креативне мислення допомагає знаходити приховані зв'язки між різними концепціями, об'єднувати їх у цілісну картину та бачити глибинну логіку предмету.

- * Генерування нових гіпотез та підходів: Навіть у добре вивчених областях науки завжди залишаються відкриті питання та нерозв'язані проблеми.

Креативні студенти не обмежуються засвоєнням існуючих знань, а прагнуть висувати власні гіпотези, пропонувати нові експерименти та шукати нестандартні шляхи дослідження.

* Застосування знань у нових контекстах: Справжнє розуміння фундаментальних дисциплін полягає не лише у запам'ятовуванні формул та визначень, а й у здатності застосовувати ці знання для розв'язання практичних завдань, аналізу нових явищ та прогнозування майбутніх подій. Креативність допомагає знаходити неочевидні застосування фундаментальних принципів у різних галузях.

* Винахідливість у розв'язанні проблем: Часто при розв'язанні складних наукових або інженерних задач стандартні алгоритми виявляються неефективними. Креативне мислення дозволяє знаходити нестандартні підходи, комбінувати відомі методи несподіваним чином та розробляти власні, оригінальні рішення.

Роль розвитку креативності є особливо важливою на початкових етапах вивчення фундаментальних дисциплін. Замість пасивного сприйняття інформації, заохочення студентів до самостійного дослідження, експериментування та висловлення власних ідей сприяє більш глибокому та усвідомленому розумінню предмету. Наприклад, у математиці це може проявлятися у пошуку різних способів доведення однієї й тієї ж теореми, у фізиці – у проектуванні власних експериментів для перевірки законів, у хімії – у моделюванні молекулярних структур за допомогою нестандартних матеріалів.

Крім того, розвиток креативності сприяє формуванню критичного мислення. Студенти, які звикли ставити запитання та шукати власні відповіді, стають більш незалежними у своїх судженнях, менш схильними до сліпого наслідування авторитетів та більш здатними до самостійного аналізу інформації.

Вплив розвитку креативності на вивчення фундаментальних дисциплін є багатограним та охоплює як когнітивні, так і мотиваційні аспекти навчання.

Поглиблення розуміння: Креативний підхід до навчання спонукає студентів активно взаємодіяти з матеріалом, а не просто пасивно його засвоювати. Пошук нестандартних рішень, генерування власних прикладів та спроби пояснити складні концепції простими словами сприяють більш глибокому та міцному засвоєнню знань. Коли студент сам "винаходить" певний принцип або знаходить неочевидне застосування відомої формули, це знання стає для нього більш особистим та значущим.

Підвищення мотивації та залученості: Традиційні методи навчання, орієнтовані на запам'ятовування, часто викликають у студентів нудьгу та втрату інтересу до предмету. Натомість, завдання, що вимагають креативного підходу, стимулюють їхню уяву, викликають азарт дослідника та підвищують мотивацію до навчання. Коли студенти відчувають, що їхні власні ідеї цінуються та заохочуються, вони стають більш залученими в навчальний процес та проявляють більшу ініціативу.

Розвиток навичок розв'язання проблем: Фундаментальні науки є основою для розв'язання багатьох складних проблем у різних галузях. Розвиток креативності в контексті їх вивчення формує у студентів гнучкість мислення, здатність аналізувати нестандартні ситуації, генерувати оригінальні рішення та адаптуватися до нових викликів. Ці навички є безцінними не лише для майбутньої наукової кар'єри, але й для будь-якої професійної діяльності, що вимагає аналітичного мислення та здатності до інновацій.

Підготовка до майбутніх наукових проривів: Науковий прогрес значною мірою залежить від здатності вчених мислити нестандартно, ставити під сумнів існуючі теорії та генерувати нові, революційні ідеї. Розвиток креативності у студентів, які вивчають фундаментальні дисципліни, є інвестицією у майбутнє науки та технологій. Саме ці студенти, навчені мислити креативно, зможуть зробити нові відкриття, розробити інноваційні технології та вирішити глобальні проблеми, перед якими стоїть людство.

Для ефективного розвитку креативності в контексті вивчення фундаментальних дисциплін необхідно впроваджувати відповідні педагогічні підходи. Це може включати:

Постановку відкритих проблем та завдань: Замість завдань з єдиним правильним рішенням, студентам слід пропонувати завдання, які передбачають пошук різних підходів та оригінальних рішень.

Заохочення до експериментування та дослідницької діяльності: Надання студентам можливості самостійно проводити експерименти, досліджувати нові явища та перевіряти власні гіпотези сприяє розвитку їхньої винахідливості та креативності.

Створення атмосфери співробітництва та обміну ідеями: Заохочення студентів до обговорення проблем, спільного пошуку рішень та обміну думками стимулює генерацію нових ідей та розширює їхнє розуміння предмету.

Використання міждисциплінарних підходів: Розгляд фундаментальних концепцій у контексті інших дисциплін допомагає студентам бачити ширшу картину та знаходити неочікувані зв'язки між різними областями знань.

Заохочення до рефлексії та самооцінки: Надання студентам можливості аналізувати свій власний процес мислення, оцінювати оригінальність своїх ідей та вчитися на власних помилках сприяє розвитку їхньої метакогнітивних навичок та креативного потенціалу.

Таким чином, розвиток креативності є невід'ємною складовою ефективного вивчення фундаментальних дисциплін. Він сприяє глибшому розумінню матеріалу, підвищує мотивацію та залученість студентів, розвиває їхні навички розв'язання проблем та готує майбутніх фахівців до інноваційної діяльності. Інтеграція методів, спрямованих на стимулювання креативного мислення, в освітній процес є важливим кроком на шляху до формування висококваліфікованих.

BULGAKOVA Olena The Influence Of Emotions On The Development Of Creativity In Students	58
БУДЯЧЕНКО Владислав Сергійович, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Удосконалення фізичної та функціональної підготовленості жінок 40-50 років на основі використання індивідуалізованих засобів фітнес-тренінгу	61
БУРДЯК Віра Іванівна Креативність як атрибут особистості студента	63
ВАШУЛЕНКО Микола Самійлович Теоретичні засади обґрунтування побудови сучасного початкового курсу української мови	67
ВІЦУКАЄВА Катерина Михайлівна Деякі аспекти розвитку креативності майбутніх соціальних працівників	70
ГАЛІЦАН Ольга Анатоліївна Педагогічна креативність у сучасному освітньому дискурсі	72
ГАСЮК Ігор Леонідович Методичні прийоми креативного мислення в процесі розробки управлінського рішення на етапі цілепокладання	74
ГЕРАСИМОВА Інна Володимирівна Вплив креативності на рівень досягнень особистості	78
ГЕРАСИМОВА Наталія Євгеніївна Творчість як показник креативності особистості	81
ГИНДА Оксана Миколаївна Креативне мислення в діяльності військового керівника	84
ГНЕЗДІЛОВА Кіра Миколаївна Розвиток креативності педагога як засіб подолання невизначеності	86
HORLOVA Olena Kairodynamics Of The Creative Process	89
ГРИГОР'ЄВА Світлана Вікторівна Розвиток творчого потенціалу через усвідомлення багатоваріантності мислення в освітньому процесі	91
ГРОШОВЕНКО Ольга Петрівна Розвиток творчого мислення майбутнього вчителя початкової школи засобами інноваційних технологій	95
ГУМЕНЮК Ярослав Олександрович Роль розвитку креативності в контексті вивчення фундаментальних дисциплін	97
ДАРМАНСЬКА Ірина Миколаївна Креативне мислення в системі правової підготовки майбутніх педагогів	99
ДАШКОВА Вікторія Вікторівна Розвиток креативного мислення іноземних студентів на заняттях української мови як іноземної	103
ДЕЛІЧЕБАН Людмила Васиївна Креативність у фізичному вихованні	109
ДЕРЕВ'ЯНКО Сергій Миронович, МАТВІЄНКІВ Світлана Миколаївна Формування у здобувачів аналітико-прогностичних знань і вмінь дослідження політичних процесів засобами креативного мислення	111
ДІХТЯРЕНКО Станіслава Вадимівна Розвиток креативності у дітей дошкільного віку в процесі експериментально-дослідницької діяльності	114